

Granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen

Marks kommun

Februari 2024

Jenny Nordqvist, projektledare

Sara Ljungberg, projektmedarbetare

Carl-Magnus Stenehav, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Marks kommun genomfört en granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning **inte helt** är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Revisionell bedömning
1. Innefattar kommunens centrala styrdokument ett barnrättsperspektiv?	Delvis
2. Finns former för hur barnets bästa tillvaratas i arbets- och beslutsprocesser?	Delvis
3. Finns former för dialog och inflytande för barn och unga i beslutsprocesser?	Ja
4. Har utbildning genomförts om konventionen och dess tillämpning för chefer, medarbetare och förtroendevalda?	Delvis
5. Har kommunstyrelsen följt och analyserat aktuell statistik om barns levnadsvillkor och situation i kommunen?	Ja
6. Har kommunstyrelsen systematiskt följt upp och utvärderat arbetet med barnkonventionen?	Delvis

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Att tydliggöra kopplingen mellan kommunens mål och ambitioner (som uttrycks i olika styrdokument) och barnkonventionens grundartiklar. På så vis blir det tydligare i styrningen att kommunens olika styrdokument innefattar ett barnrättsperspektiv och det arbete som bedrivs också bidrar till att kommunen lever upp till och bidrar till barnkonventionens artiklar. En tydligare styrning hade även skapat förutsättningar för en systematisk och strukturerad uppföljning och analys av arbetet med och förutsättningar för att förverkliga barns rättigheter och hur detta verkställs i kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet.
- Att säkerställa att det görs en uppföljning av i vilken grad handledningen för handläggare efterlevs. Idag saknas en nulägesbild av följsamheten till handledningen.

- Att säkerställa att en kartläggning av hur många och vilka av kommunens medarbetare, chefer och förtroendevalda som har deltagit i erbjudna utbildningar genomförs. Detta då genomförd kartläggning av barnrättsarbetet identifierade kompetens och utbildning som den viktigaste faktorn för att kunna utveckla arbetet med barns rättigheter.
- Att säkerställa att kommunstyrelsen fortsatt får en samlad bild av barns levnadsvillkor och situation i kommunen. Detta ser vi som angeläget eftersom LUPP-enkäten inte kommer att genomföras i närtid och att ansvaret med tillhörande uppföljning över folkhälsofrågorna har flyttats från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Granskningsresultat	6
Förberedelser inför lagens ikraftträdande	6
Bästa barnkommun	7
Barnrätt i centrala styrdokument	8
Former för barnets bästa	11
Former för dialog och inflytande	12
Utbildning	15
Uppföljning och analys av barns levnadsvillkor	16
Uppföljning och analys av arbete med barnkonventionen	18
Samlad bedömning	20

Inledning

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2020 är FN:s barnkonvention lag i Sverige. Det innebär ett större ansvar för kommuner att tillämpa barns rättigheter så att de får ett genomslag vid bedömningar, ärenden och beslut som rör barn.

Barn är medborgare i samhället som saknar rösträtt och representation i beslutande församlingar. Risker att barn inte blir hörda samt bristen på tillräckligt stöd och skydd är skäl till att barn har egna rättigheter. Trots att Sverige åtagit sig att följa FN:s barnkonvention sedan ratificeringen år 1990, kvarstår många utmaningar för att tillgodose barns rättigheter.

Konventionen innehåller fyra grundläggande principer som är styrande för tolkningen av konventionen. Dessa principer uttrycker att:

- Alla barn har lika värde och därmed rätt att inte bli diskriminerad (artikel 2)
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3)
- Alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad (artikel 12)

Av artikel 4 i konventionen framgår att konventionsstaten, där kommuner också ingår, ska nyttja sina resurser till fullo för att uppfylla barns rättigheter och vidta alla lämpliga åtgärder gällande exempelvis administrativa förfaranden för att genomföra konventionens rättigheter. När barnkonventionen nu är lag är det en risk att många kommuner inte vidtagit tillräckliga åtgärder och saknar en tydlig styrning och uppföljning utifrån ett barnrättsperspektiv.

Kommunfullmäktige har ett mål om Bästa barnkommun med fokus på fullföljda studier. Prioriterade målgrupper är utsatta individer och grupper samt yngre barn. Inriktningen för arbetet är att agera som en sammanhållen kommun, att arbetet är långsiktigt främjande och förebyggande samt barnrättsperspektiv. Arbetet ska bidra till att målen i Agenda 2030 uppnås.

Revisorerna har, med bakgrund av ovanstående, funnit att det utifrån väsentlighet och risk är relevant att granska styrningen och uppföljningen kring barnkonventionen.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

Bedömningen utgår från följande revisionsfrågor:

1. Innefattar kommunens centrala styrdokument ett barnrättsperspektiv?
2. Finns former för hur barnets bästa tillvaratas i arbets- och beslutsprocesser?
3. Finns former för dialog och inflytande för barn och unga i beslutsprocesser?
4. Har utbildning genomförts om konventionen och dess tillämpning för chefer, medarbetare och förtroendevalda?
5. Har kommunstyrelsen följt och analyserat aktuell statistik om barns levnadsvillkor och situation i kommunen?
6. Har kommunstyrelsen systematiskt följt upp och utvärderat arbetet med barnkonventionen?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 1§
- Lag (2018:1197) om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter, särskilt artikel 2, 3, 4, 6, 12, 42
- Nationell strategi för att stärka barnets rättigheter, S2010.026

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsens styrning och ledning på området. Barnkonventionen definierar barn som varje människa under 18 år.

Metod

Vi har tagit del av centrala styrdokument, till exempel kommunens budget, kommunens hållbarhetsprogram samt verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete. Därtill har kommunstyrelsens protokoll och underliggande handlingar för perioden december 2022 till och med december 2023 granskats.

Intervjuer har genomförts med följande funktioner:

- Kommunstyrelsens ordförande
- Kommunstyrelsens vice ordförande
- Kommundirektör
- Social hållbarhetsstrateg
- Verksamhetscontroller
- Folkhälsostrateg

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. Rapporten är kvalitetssäkrad i enlighet med PwC:s interna riktlinjer.

Granskningsresultat

Förberedelser inför lagens ikraftträdande

År 2018-2019

I intervju lyfts att det funnits förberedande diskussioner om att synliggöra barn som grupp sedan år 2018.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-06-05 om *Budgetunderlag 2020-2023*. Underlaget innehåller ett avsnitt som beskriver förändringar i omvärlden som kan påverka verksamheten. Här lyfts att Barnkonventionen blir lag år 2020.

År 2020-2022

Av dokumentet *Kartläggning - Nuläge och utvecklingspotential av barnrättsarbetet i Marks kommun* (daterad september 2021) framgår att styrgruppen för det gemensamma barn- och ungdomsarbetet såg behov av en genomlysning samt att folkhälsostategi, tillika sammankallande för styrgruppen, tillsammans med en barnrättskonsult tog fram en plan för kartläggning. Den 27 oktober 2020 fattade koncernledningen beslut att göra en kartläggning av barnrättsarbetet, inklusive genomlysning av strukturer, i kommunen. Syftet var att kartlägga kommunens pågående arbete och behov utifrån ett barnrättsperspektiv samt att skapa en samlad bild av hur kommunens utvecklingsbehov och förutsättningar såg ut för ett bra barnrättsarbete. Vidare syftade arbetet till att stärka barnets rättigheter inom samtliga kommunala verksamheter. Det framgår även att kartläggningen var en av aktiviteterna som kommunstyrelsen genomför för att bli Bästa barnkommun¹.

Inom ramen för kartläggningen svarade chefer och andra nyckelpersoner på en enkät och deltog i dialoger i syfte att kartlägga arbetet inom barnrätt och hinder/möjligheter för det fortsatta arbetet. Baserat på resultatet av enkäten och dialogerna, samt vad andra kommuner gjort och hur myndigheter beskriver framgångsfaktorer för barnrättsarbete, resulterade kartläggningen i följande förslag på åtgärder:

- *Utbildning för att implementera Barnkonventionen i olika verksamheter*
- *Arbetsgrupp för att arbeta kreativt och förvaltningsövergripande för barns jämlikhet*
- *Formulera mål och följ upp* (en tydlig politisk förväntan om att arbeta med frågan)
- *Arbeta samordnat tillsammans* (en ansvarig samordnare av frågorna som utgångspunkt för kompetensutveckling och ökad samverkan)
- *Fortsatt utvecklingsarbete utifrån artikel 12, barn rätt till delaktighet* (arbeta vidare med implementering av barns rätt till delaktighet)

I kartläggningen redovisas även exempel på konkreta insatser som gjordes i kommunen som låg i linje med barnkonventionens grundläggande principer, framförallt artikel 12. Dessa insatser redovisas närmare under revisionsfråga 4.

¹ Bästa barnkommun är ett kommungemensamt mål som beskrivs närmare under rubriken Bästa Barnkommun samt revisionsfråga 2.

Av protokoll från kommunstyrelsens arbetsutskott framgår att utskottet tog del av kartläggningen och att folkhälsostrategien redogjorde för ärendet på sammanträdet 2022-01-12 (§ 9). Det framgår inte att kommunstyrelsen har tagit del av kartläggningens slutsatser eller förslag till åtgärder.

Bästa barnkommun

Under budgetberedningen inför budgetåret 2021 lyftes ett antal utmaningar gällande barns och ungdomars livsvillkor, till exempel förhållandevis låg andel behöriga elever till gymnasiet, skillnader i måluppfyllelse mellan skolor samt ökat antal orosanmälningar. Detta ledde fram till att kommunfullmäktige beslutade (KF § 199/2020) om ett uppdrag i budget 2021-2022 om att bli bästa barnkommun. För satsningen avsattes 3 mnkr för år 2021 med plan om 5 mnkr per år 2022-2024. Under år 2021 inleddes ett arbete inom förvaltningarna med att testa olika typer av utvecklingsinsatser. Kommundirektören tillsatte en kommunövergripande arbetsgrupp för samordning av kommunens arbete, omvärldsbevakning och framtagande av åtgärdsförslag.

Arbetet med Bästa barnkommun är integrerat i kommunens ordinarie styrning sedan kommunfullmäktige i budget 2022-2023 beslutade att "Bästa barnkommun" skulle bli ett av två kommunövergripande mål. Fokus för målet Bästa barnkommun är fullföljda studier. Trygghet, god hälsa och jämlik fritid lyfts fram som viktiga delar för att uppnå fullföljda studier och samverkan inom kommunorganisationen samt mellan kommun och externa aktörer lyfts som förutsättningar för att kunna uppnå målet. Under år 2022 tog den kommunövergripande arbetsgruppen fram underlag och förslag till vidare arbete. Kommundirektören gav därefter uppdraget om vidare hantering till förvaltningscheferna för barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen. Förutom beslut om bästa barnkommun, beslutade kommunfullmäktige om *Visionen om Mark* 2022-06-16 (§125/2022). I sakgranskning uppges att barn är den enda målgrupp som nämns i visionen, bland annat att i Marks kommun somnar alla barn fridfullt på kvällen.

Respektive nämnd och förvaltning ska ha de kommunövergripande målen som utgångspunkt i sin egen styrning. Uppföljning ska ske löpande i enlighet med kommunens ordinarie styrmodell.

Särskilda medel har tilldelats kommundirektören för arbetet med Bästa barnkommun, vilket framgår i kommunstyrelsens protokoll. 2022-02-02 (§ 12) beslutade kommunstyrelsen att kommundirektören fick disponera upp till 1,5 mnkr för att finansiera satsningar med koppling till bästa barnkommun år 2022. Vid sammanträdet 2022-12-19 (§ 237) fattade styrelsen motsvarande beslut för budgetåren 2023-2024; kommundirektören får disponera upp till 2,5 mnkr årligen ur kommunstyrelsens medel för Bästa barnkommun. Vid samma sammanträde (december 2022) beslutade kommunstyrelsen (§ 237) om så kallade insatsområden för år 2023-2024. Varje insatsområde konkretiseras i insatser som syftar till att arbeta utjämnande för de grupper där utmaningarna är störst. Av tjänsteskrivelsen framgår följande insatsområden:

- Psykisk hälsa - Brygga mellan skola och fritid
- Föräldrar som resurs - Stärkt föräldraskap
- Främja läsning och språkutveckling

- Motivation och framtidstro - Flexibla lärmiljöer
- Delaktighet och inflytande

Barnrätt i centrala styrdokument

Revisionsfråga 1: Innefattar kommunens centrala styrdokument ett barnrättsperspektiv?

lakttagelser

Vi har efterfrågat underlag som verifierar att kommunstyrelsens styrning och ledning har ett barnrättsperspektiv samt styrande dokument som styr mot att samtliga verksamheter ska arbeta barnrättsbaserat. Följande dokument har inkommit:

- Riktlinjer för inköp och upphandling
- Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete 2023
- Budget 2023-2026 för Marks kommun
- Kommunstyrelsens nämndplan 2023-2024
- Hållbarhetsprogram 2023-2030

Riktlinjer för inköp och upphandling

Kommunens riktlinjer för inköp och upphandling fastställdes av kommunstyrelsen 2021-09-01 (§ 143). Riktlinjen innehåller direkta hänvisningar till barnkonventionen, såsom att "Kommunens leverantörer ska respektera grundläggande sociala krav i sin verksamhet. Produkter och tjänster som levereras till kommunen ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med FN:s barnkonvention. Mallen som används vid tecknandet av avtal med upphandlade leverantörer innehåller skrivningar som speglar detta krav.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete 2023

Vid sammanträdet 2022-12-19 (§ 240) antog kommunstyrelsen *Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Marks kommun 2023*. I planen redovisas statistik över kommunens utmaningar inom folkhälsoområdet², däribland statistik som rör barn under 18 år. Med utgångspunkt i dessa utmaningar har prioriterade områden valts ut med tillhörande riktade insatser till olika målgrupper. Prioriterade grupper är barn, unga och äldre. Prioriterade områden är fullföljda studier samt delaktighet och inflytande. Verksamhetsplanen har inga explicita hänvisningar till barnkonventionen eller beskrivningar av hur folkhälsoinsatserna förhåller sig till hur de grundläggande artiklarna i barnkonventionen.

Vid intervju beskrivs att beslut om verksamhetsplan för det lokala folkhälsoarbetet numera fattas av kultur- och fritidsnämnden. Tidigare fattades beslutet av

²Exempel på statistik är andel i befolkningen, 16–84 år, som besväras av ångslan, oro och/eller ångest, Andel i befolkningen, 16–84 år, med god eller mycket god självskattad hälsa, Andel unga, åk 9 och åk 2, som blivit bjudna på alkohol av sina föräldrar, Andelen unga, 16–29 år, som rapporterat nedsatt psykiskt välbefinnande, andel elever i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet som ser att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen, Andel elever i årskurs 8 och åk 2 på gymnasiet som vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen.

kommunstyrelsen. Med anledning av förändringen kommer uppföljning av planen att ske till kultur-och fritidsnämnden från och med år 2023.

Budget 2023-2026 för Marks kommun

Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-15 om *Budget 2023-2026 för Marks kommun*. I budgeten framgår att Mark ska vara en kommun som ger barn och unga jämlika förutsättningar beträffande barndom, fritid och skola. Vidare uppges att alla ska ha jämlika förutsättningar för välfärd och hälsa och ges förutsättningar att vara delaktiga i utvecklingen av samhället. Därtill framgår att det ska vara en kommun som främjar människors utveckling och ger alla oavsett uppväxtmiljö, kön och etnicitet möjligheter att nå sin fulla potential. Budgeten innehåller det kommungemensamma målet Bästa barnkommun och det anges att kommunkoncernen gör en kraftsamling för att alla elever ska klara godkända betyg i årskurs 9. Vidare framgår att prioriterade grupper är utsatta individer och grupper, till exempel barn med funktionsnedsättning, barn i socioekonomiskt utsatta familjer och barn med psykisk ohälsa samt yngre barn. I tillägg framgår att inriktningen i arbetet ska innefatta ett barnrättsperspektiv. I budgetdokumentet noteras inga övriga hänvisningar till de grundläggande artiklarna.

Kommunstyrelsens nämndplan 2023-2024

2023-02-01 (§ 11) fattade kommunstyrelsen beslut om *Nämndplan 2023-2024*. Det kommungemensamma målet Bästa barnkommun konkretiseras i nämndsålet "I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential". Indikatorer för målet är:

- Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram (ska öka)
- Andel elever F-9 med 20 procents skolfrånvaro eller mer (ska minska)
- Handläggningstider vid familjeenheten (ska minska)
- Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (ska öka)
- Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan (ska öka)

Vidare framgår att hela kommunkoncernen ska jobba tillsammans för att skapa bredd och kraft i arbetet och fokus är fullföljda studier och att trygghet, god hälsa och jämlik fritid är viktiga delar för att eleverna ska klara skolan med godkända betyg. Planen innehåller prioriterade målgrupper samt att inriktningen i arbetet (bland annat) ska innefatta ett barnrättsperspektiv. Det framgår inte vad det innebär att inriktningen i arbetet ska ha ett barnrättsperspektiv. Därtill framgår att det i kommunstyrelsens budget för år 2023 finns 2,5 mnkr för Bästa barnkommun, att syftet är att skapa förutsättningar för ett fortsatt gemensamt arbete för det övergripande målet och lägga en grund för att stimulera till nya sätt att arbeta samt att fokus ska vara att undanröja hinder för barn och unga i Marks kommun.

Hållbarhetsprogram 2023-2030

Hållbara Mark 2030 är kommunens hållbarhetsprogram för åren 2023-2030 som syftar till att ge en gemensam färdriktning för kommunens arbete med utgångspunkt i Agenda 2030. Programmet antogs av kommunstyrelsen 2023-08-30 (§ 125) och beslutades av kommunfullmäktige 2023-09-21. I programmet anges att kommunen ska arbeta med utgångspunkt i barnets rättigheter enligt FN:s Barnkonvention. Programmet omfattar totalt fyra temaområden, varav följande två med tydlig bäring på barnkonventionen:

- *Fullföljda studier* - Berörs främst av de globala målen 3, 4, 5, 8 och 10 och omfattar två mål: "I Marks kommun är uppväxtvillkoren goda och alla ges jämlika förutsättningar att fullfölja sina studier" samt "I Marks kommun prioriteras tidiga förebyggande och främjande insatser i arbetet för barn och unga".
- *Jämlik och inkluderande kommun* - Berörs främst av de globala målen 1, 3, 8, 10 och 16 och omfattar tre mål: "I Marks kommun har alla invånare jämlik tillgång till sina mänskliga rättigheter", "Alla invånare i Marks kommun har god och likvärdig möjlighet att vara delaktiga i och ha inflytande över kommunens utveckling" samt "Alla invånare i Marks kommun har en god och jämlik hälsa".

Hållbarhetsprogrammet har inga explicita hänvisningar till barnkonventionen eller beskrivningar av hur programmets mål förhåller sig till hur de grundläggande artiklarna i barnkonventionen.

Intervjusvar

Vid intervju beskrivs att det finns flera delar av barnkonventionen som hänger ihop med Agenda 2030-målen och kommunens hållbarhetsprogram, men att detta inte uttrycks explicit i programmet.

Vid intervjuer ges en samstämmig bild av att kommunen har tydliga ambitioner kring barn som grupp och att barn är i fokus genom målet om Bästa barnkommun. Vidare uppges vid intervju att Bästa barnkommun är utgångspunkten i kommunens olika arbetsprocesser. I intervju beskrivs att det initialt fanns en osäkerhet kring målet, men att dess innebörd har blivit tydligare med tiden. Vidare lyfts att det finns behov av att tydliggöra kopplingen mellan de olika styrdokumenterna och hur dessa förhåller sig till barnkonventionens grundartiklar för att på så vis tydliggöra barnrättsperspektivet i styrningen.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Innefattar kommunens centrala styrdokument ett barnrättsperspektiv?

Delvis

Bedömningen baseras på att kommunens centrala styrdokument innefattar ett barnrättsperspektiv. Vi ser positivt på att det i kommunens budget och hållbarhetsprogrammet samt i kommunstyrelsens nämndplan nämns explicit att kommunen ska arbeta med utgångspunkt i barnets rättigheter enligt FN:s barnkonvention samt att i styrdokumenterna finns uttryckta mål och ambitioner som går i linje med barnkonventionens grundartiklar. Ett exempel på detta är barnkonventionens artikel 12³ och kommunens ambitioner med ungas delaktighet och inflytande.

Bedömningen baseras dock på att kopplingen mellan kommunens mål och ambitioner som uttrycks i olika styrdokument och hur dessa förhåller sig till barnkonventionens grundartiklar kan bli mer explicit. På så vis synliggörs att kommunens styrning och ledning innefattar barnrättsperspektiv samt synliggör kommunens arbete med barnets rättigheter.

³ Artikel 12 innebär att: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Former för barnets bästa

Revisionsfråga 2: Finns former för hur barnets bästa tillvaratas i arbets- och beslutsprocesser?

lakttagelser

Av dokumentet *Kartläggning - Nuläge och utvecklingspotential av barnrättsarbetet i Marks kommun* (daterad september 2021) som lyfts under avsnittet förberedelser inför lagens ikraftträdande, framgår att kartläggningen visade att en majoritet av kommunens medarbetare (62 procent) svarade att det saknades rutiner för att analysera konsekvenser och effekter som olika aktiviteter, beslut och organisatoriska förändringar får för barns rättigheter. Övriga medarbetare (38 procent) svarade att detta fanns.

Vi har tagit del av *Handledning för handläggare* (daterad 2021-03-24) som innehåller mallar och tips vid upprättande av exempelvis brev, tjänsteskrivelser och delegationsbeslut. I det avsnitt som berör tjänsteskrivelser framgår att bakgrund och presentation av sakfrågan behöver framgå av tjänsteskrivelsen, inklusive vilka lagliga och andra förutsättningar som kommunen ska förhålla sig till. Det anges att följande fem perspektiv ska beaktas i alla tjänsteskrivelser: barnrätt, jämställdhet, mångfald, miljö och omvärld. Samtliga perspektiv ska beaktas i den beskrivande texten och som stöd finns ett antal frågeställningar och exempel per perspektiv. Avseende barnrättsperspektivet finns stödfrågorna "Hur berörs barn och unga direkt eller indirekt av beslutet, nu eller i framtiden?" och "Har de tillfrågats i beredningen av ärendet? Om ja, beskriv hur, om nej, beskriv varför". Handledningen innehåller exempel på ärenden/frågor där barn berörs direkt eller indirekt, såsom förslag till nya trafiklösningar, skapandet av anläggningar och lokaler särskilt ämnade för barn och ungdomar (till exempel nya skolor, lekparkar eller fritidsanläggningar), vid större samhällsbyggnadsprojekt och vid sociala ärenden.

Enligt de intervjuade har ovanstående skrivningar om (bland annat) barnrätt varit en del av handledningen sedan mars 2021. Det har ännu inte genomförts uppföljning eller utvärdering av i vilken omfattning handledningen efterlevs. Vid intervju uppges att det genom beredningsprocessen ges en tydlig återkoppling om något saknas i tjänsteskrivelsen. Vid intervjuer lyfts att beaktandet av barns bästa inte är ett obligatoriskt moment i kommunens ärendehanteringssystem när tjänsteskrivelser eller delegationsbeslut upprättats.

Vi har även tagit del av exempel på genomförd barnkonsekvensanalys och erhållit ett exempel från arbetsmarknadscenter (inom barn och utbildning). Av underlaget framgår att verksamheten har tittat på nyanlända barn och vårdnadshavares röster om flyktingmottagandet samt om den första tiden i Marks kommun. Enligt underlaget syftar barnkonsekvensanalysen till att kvalitetssäkra mottagandet och integrationen av barnen med syfte att säkerhetsställa barns rättigheter utifrån barnkonventionen. Vid intervjuer beskrivs att kommunen inte har upprättat något stödmaterial eller en mall för beslut där en fördjupad bedömning är relevant, det vill säga när en åtgärd eller ett beslut påverkar barn i stor utsträckning. Vid intervju med kommunstyrelsens presidium förklaras att SKR tillhandahåller stödmaterial och att detta används vid behov.

Vid intervju med kommunstyrelsens presidium lyfts att teknik- och servicenämnden avslutar varje sammanträde med att gå igenom en checklista för att säkerställa att barnkonventionen har beaktats i de ärenden som nämnden har hanterat. Detta kan verifieras i nämndens protokoll. Det framgår inte att motsvarande hantering/genomgång sker i övriga nämnder.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Finns former för hur barnets bästa tillvaratas i arbets- och beslutsprocesser?

Delvis. Bedömningen baseras på att det genom kommunens handledning för handläggare finns former som säkerställer att upprättade tjänsteskrivelser innehåller redogörelse för hur barn och unga direkt eller indirekt berörs av beslut. Vi noterar att det saknas en nulägesbild över följsamheten till handledningen. Bedömningen baseras även på att det saknas stödmaterial kring barnkonsekvensanalyser och hur de ska gå till. Vi ser positivt på att det finns exempel på att fördjupade prövningar har genomförts genom barnkonsekvensanalyser samt att det finns exempel på att barnkonventionen beaktas inom ramen för beslut som en nämnd hanterar under ett sammanträde.

Former för dialog och inflytande

Revisionsfråga 3: Finns former för dialog och inflytande för barn och unga i beslutsprocesser?

lakttagelser

Vid sammanträdet 2020-12-17 (§ 206) gav kommunfullmäktige ett uppdrag till kommunstyrelsen att utreda hur kommunen bäst kan höra med unga och ge dem möjlighet att vara delaktiga och påverka frågor inom den kommunala verksamheten. Arbetet ska bedrivas så att ungdomar, med stöd av kommunen, tar fram upplägget för "de ungas delaktighet" (KF §206/2020). Uppdraget gavs utifrån att resultatet av LUPP-enkäten⁴ 2018 visade att unga (elever på högstadiet och gymnasiet) i Marks kommun upplevde sig ha sämre möjligheter att påverka än unga i rikssnittet. 22 procent av respondenterna i riket svarade att de ansåg sig ha mycket eller ganska goda möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen. Genomsnittet för Marks kommun var 14 procent. 61 procent av gymnasieungdomarna i Mark svarade att de ville vara med och påverka i högre grad.

Kartläggning av inflytande och delaktighet

Vi har för granskningen tagit del av kartläggningen *Inflytande och delaktighet i Marks kommun* upprättad av samhällsutvecklingsenheten i september 2021. Vid sammanträdet 2021-05-26 tog kommunstyrelsen del av information om utredningen. Kartläggningen syftade till att få en nulägesbild av arbetet med inflytande och delaktighet i Marks kommun samt föreslå prioriterade utvecklingsområden. Kartläggningen visar att arbete med inflytande och delaktighet bedrivs i flera verksamheter i Marks kommun. Mål om inflytande och delaktighet finns representerade i olika kommunala styrdokument och kommunen har en demokratiberedning som har i

⁴ LUPP står för Lokal uppföljning av ungdomspolitiken. LUPP genomförs i kommunen sedan 2010. Mer om LUPP finns på: <https://www.mucof.se/uppdrag/ungdomsenkaten-lupp>.

uppdrag att utveckla den demokratiska processen i kommunen. Analysen visar att arbetet med att främja inflytande och delaktighet inte sker på ett tillräckligt koordinerat sätt på grund av otydligheter i ansvarsfördelningen, både politiskt och i tjänstemannaorganisationen. Inflytande och delaktighet är ojämnt fördelade i befolkningen. Kommunen behöver därför införa ett mer systematiskt arbete för att tillgängliggöra demokratin för alla. Utifrån detta ska former för barn och ungas inflytande utvecklas.

Arbetet med delaktighet och inflytande

I kartläggningen av barnrättsarbetet (som redovisas under avsnittet förberedelser inför lagens ikraftträdande) redovisas exempel på några av de konkreta insatser som görs i kommunen som ligger i linje med barnkonventionens grundläggande principer och framförallt artikel 12. Exempel som nämns är att det finns forum i skolans verksamhet bland annat genom klassråd och elevråd. Vidare ges exempel på att dialog med barn inför byggandet av nya skolor genomförs. I kommunens årsredovisning 2022 framgår att detta genomfördes bland annat i samarbete med Skeneskolan.

Sedan januari 2023 har Marks kommun en särskild projektanställd resurs som syftar till att arbeta med frågor som rör ungas delaktighet och inflytande i Mark. Uppdraget innebär att arbeta tillsammans med kommunens olika förvaltningar i syfte att öka ungas delaktighet och inflytande. Syftet är att testa olika former och skapa strukturer.

Som en del i arbetet med delaktighet och inflytande har kommunen ferie- och timanställda unga kommunutvecklare i flera förvaltningar. Syftet är att göra unga mer involverade i kommunens olika utvecklingsfrågor. Vi har tagit del av underlag som beskriver uppdragen som ung kommunutvecklare 2023. Vid tiden för granskningen har det genomförts uppdrag inom folkhälsa, socialförvaltningen, biblioteket kultur- och fritidsförvaltningen, kommunikation och samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppdraget inom folkhälsa syftade till att utvecklarna skulle fördjupa sig i resultatet från LUPP-enkäten genom att höra med andra unga vad de upplever och har behov av. Syftet med uppdraget var att få ökad kunskap om ungdomars behov som kan vara till underlag för prioritering av insatser samt att utveckla hur kommunen arbetar vidare med LUPP-resultatet. Uppdraget på biblioteket handlade om att utvecklarna skulle ta reda på vad som skulle locka fler ungdomar i högstadiet och på gymnasiet att använda biblioteken fysiskt och digitalt. Syftet var att använda resultatet som ett beslutsunderlag för kommande insatser och aktiviteter på biblioteken.

Som en del i arbetet med delaktighet och inflytande anlätades föreningen Youth 2030 Movement 2021, en förening som arbetar för att unga ska få ökat inflytande i demokratiska processer. Av erhållen tjänsteskrivelse och projektrapport genomfördes ett Hackathon med tillhörande workshops och åsiktsinsamlingar under en vecka. Totalt under veckan deltog 172 unga⁵ och 19 beslutsfattare (fem förtroendevalda och 14 tjänstepersoner), som alla deltog under hackathonet. Tillsammans resulterade aktiviteten i nio konkreta förslag på vad unga i Mark ville förbättra i kommunen.

⁵ Samtliga gymnasieskolor och högstadieskolor bjöds in till att delta. Deltagande fanns från Marks gymnasieskola, Lyckeskolan, Montessoriskolan Pärlan, Ängskolan, Fritslaskolan och Sätillaskolan.

Exempel på förslag var politikermöten i skolan. Återkoppling till deltagande ungdomar om status i de olika förslagen gjordes i juni 2022. Som ett resultat av Hackathonet har förslaget om politikermöten realiserats. Mötena syftar till att genomföra politikermöten med ungdomar där även tjänstepersoner deltar. Av erhållet underlag noteras att träffar har genomförts i Sätillaskolan och på Fritslaskolan under 2023. Syftet är att ungdomar ska bättre förstå hur kommunpolitik fungerar och vilka frågor en kommun ansvarar för, men även få möjlighet att göra sin röst hörd. Därtill har politikermöte genomförts på Centralen hösten 2023, det kallades för *Pizza och politik*.

Vidare deltar Marks kommun i ungas delaktighet i Sjuhärad som är ett projekt som syftar till att öka ungas delaktighet i beslut som rör dem samt öka möjligheterna till en meningsfull fritid. Projektet drivs av Navet science center tillsammans med Borås, Mark och Svenljunga under 2023 och 2024.

Vi har för granskningen tagit del av den lokala verksamhetsplanen för folkhälsoarbetet för året 2024 och vilka folkhälsoinsatser som planeras framgent. I framtiden planeras aktiviteter kopplat till:

- Inflytandeformer för barn och ungas delaktighet och inflytande i hur deras bostadsområde ska se ut i framtiden.
- Inflytandeaktiviteter kopplat till ombyggnationen av bostadsområdet i Assberg, görs i samarbete med bland annat Marks Bostad AB
- Undersöka och utveckla övergripande strukturer för ungas delaktighet och inflytande i lokaldemokratin.
- Undersöka utvecklingsformer för kommunens elevrådsarbete på högstadieskolor
- Delaktighet och inflytande för unga med funktionsnedsättning

Utöver ovanstående nämns vid intervju att ett arbete pågår med att ta fram en rutin för demokratiträffar med unga i samarbete med demokratiberedningen.

Vid intervjuer framträder en samstämmighet om att inflytande och delaktighet är ett område som prioriteras i Marks kommun. Samtidigt lyfts att strukturer för uppföljning av huruvida genomförda dialoger med barn har effekt på beslut behöver utvecklas.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Finns former för dialog och inflytande för barn och unga i beslutsprocesser?

Ja. Bedömningen baseras på att det finns former samt att det pågår ett aktivt arbete med att pröva nya former för barn och ungas dialog och inflytande. Barn och ungas dialog och inflytande framstår som en prioriterad fråga i Marks kommun och som även är tydligt uttryckt i flera styrande dokument. Vi ser positivt på att det finns exempel på där dialog med barn har förts och att resultatet har återkopplats till deltagande barn samt att fokus framöver är att hitta former för att olika grupper av barn kan komma till tals, till exempel unga med funktionsnedsättning. Vi noterar att strukturer och former för uppföljning av huruvida genomförda dialoger med barn har haft effekt på fattade beslut behöver utvecklas, det vill säga att systematiskt undersöka att barns åsikter tillmäts betydelse.

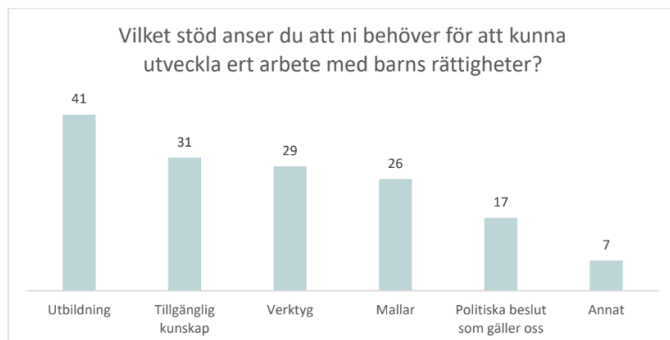
Utbildning

Revisionsfråga 4: Har utbildning genomförts om konventionen och dess tillämpning för chefer, medarbetare och förtroendevalda?

lakttagelser

I kartläggningen av barnrättsarbetet (som redovisas under avsnittet förberedelser inför lagens ikraftträdande) framgår att utbildning och tillgänglig kunskap identifieras som det viktigaste stödet som verksamheterna behöver för att kunna utveckla arbetet med barns rättigheter.

Tabell 1: Resultatet från kommunens kartläggning av barnrättsarbetet⁶

Vi har för granskningen efterfrågat underlag och protokoll som visar att utbildning avseende barnkonventionen har erbjudits till chefer, medarbetare och förtroendevalda .

Vi har tagit del av underlag som visar att kommunen, sedan maj 2021, erbjuder utbildningen "Barnkonventionen från teori till praktik". Utbildningen finns på kommunens intranät och är tillgänglig för samtliga. Utbildningen erbjuds utifrån att det i kommunens budget finns en tydlig politisk satsning på barn och unga, där extra pengar avsätts för arbetet med målet om Bästa barnkommun. Utbildningen syftar till att erbjuda grundläggande kunskaper i barnkonventionen och att skapa en gemensam målbild framåt. Utbildningen har tagits fram av Västra Götalandsregionen och SKR. Enligt de intervjuade finns ingen uppgift om hur många och vilka som har deltagit i utbildningen. Enligt uppgift pågår ett arbete kring ett verktyg som kommer kunna erhålla dessa typer av uppgifter framgent.

Vi har även tagit del av underlag som visar att kommunen genomfört utbildningar med fokus på inflytande och delaktighet både under år 2022 och 2023. Under 2023 genomfördes en heldagsutbildning för medarbetare och förtroendevalda som arbetar direkt eller indirekt med barn. Utbildningen erbjöds utifrån att ökad delaktighet och inflytande är en del av arbetet om Bästa barnkommun och innehöll bland annat moment om barns rättigheter, barns levnadsvillkor, barnperspektiv, barnets perspektiv och barnrättsperspektiv. Vid intervju beskrivs att det var 80 deltagande, varav 15 förtroendevalda. Resterande deltagare var tjänstepersoner från främst barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Vidare uppges att samtliga förvaltningar var representerade, men i större eller mindre

⁶ Källa tabell: Kartläggning - Nuläge och utvecklingspotential av barnrättsarbetet i Marks kommun

utsträckning. Därtill deltog representanter från det kommunala bostadsbolaget Marks Bostad AB samt några personer från civilsamhället.

Utöver ovanstående har vi tagit del av underlag som visar att kommunen har haft en chefsdag med fokus på kommunens mål Bästa barnkommun i början av år 2022.

Enligt de intervjuade är barnkonventionen och dess grundartiklar inte en tydlig del av kommunens introduktion för nyanställda och förtroendevalda. Vidare finns ingen särskild information om barnkonventionen på intranätet mer än hänvisningar i nyheter och information om utbildningar. Det framgår även att kompetens om barnkonventionen upplevs variera mellan förvaltningarna och att det finns ett fortsatt behov av kompetensutveckling inom kommunen generellt samt att utbildning i högre grad behöver genomföras löpande. Till exempel finns det fortfarande en osäkerhet kring begreppen barnets perspektiv, barnperspektiv och barnrättsperspektiv.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Har utbildning genomförts om konventionen och dess tillämpning för chefer, medarbetare och förtroendevalda?

Delvis.

Bedömningen baseras på att utbildning om barnkonventionen och dess tillämpning har erbjudits på olika sätt. Bedömningen baseras även på att det saknas en tydlig bild av hur många och vilka av kommunens medarbetare, chefer och förtroendevalda som har deltagit i erbjudna utbildningar. Detta bedömer vi vara en brist, givet att kartläggningen av barnrättsarbetet identifierade kompetens och utbildning som den viktigaste faktorn för att kunna utveckla arbetet med barns rättigheter.

Uppföljning och analys av barns levnadsvillkor

Revisionsfråga 5: Har kommunstyrelsen följt och analyserat aktuell statistik om barns levnadsvillkor och situation i kommunen?

lakttagelser

Vid sammanträdet 2022-12-19 (§ 238) tog kommunstyrelsen del av resultatet av genomförd LUPP-enkät⁷. Rapporteringen som lämnades till kommunstyrelsen innehåller resultat inom områdena hälsa, skola, fritid, trygghet samt delaktighet och inflytande och jämförelser mellan kön och med tidigare genomförda LUPP-enkäter (2015 och 2018). Till exempel framgår att andelen unga som tränar minst en gång i veckan är fortsatt hög i kommunen, att andelen unga som ser sig ha möjlighet att påverka i kommunen är relativt liten även om en utveckling har skett i jämförelse med 2018. Det framgår även att andelen ungdomar som är nöjda med sin fritid har ökat och beskrivs vara på en hög nivå i Marks kommun samt att andelen killar som utsatts för stöld har ökat sedan 2018.

Som framgår av revisionsfråga 1, tog kommunstyrelsen vid sammanträdet 2022-12-19 (§ 240) del av statistik över kommunens utmaningar inom folkhälsoområdet, däribland statistik som rör barn under 18 år, i samband med att kommunstyrelsen antog

⁷ Enkäten besvarades av elever i åk 8 och åk 2 på gymnasiet på Lyckeskolan, Leteboskolan, Ängskolan, Sättilaskolan, Fritslaskolan och Marks gymnasium.

Verksamhetsplan för lokalt folkhälsoarbete i Marks kommun 2023. Uppföljningen av 2023 års verksamhetsplan kommer att ske till kultur- och fritidsnämnden.

Utöver ovanstående uppföljningar av statistik har kommunstyrelsen tagit del av statistik kopplat till barns levnadsvillkor och situation inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen som under granskningsperioden har omfattat *Årsrapport för kommunstyrelsen 2022* (2023-03-01 § 23), *Årsredovisning 2022 för Marks kommun* och *Statusrapport över uppdrag till nämnder och styrelser* (2023-03-29 § 39) och *Delårsrapport 2023 för kommunstyrelsen* (2023-09-27 § 154). Utifrån indikatorerna som valts kopplat till målet om Bästa barnkommun sker en uppföljning av följande indikatorer:

- Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram
- Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer
- Handläggningstider vid familjeenheten
- Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (inklusive subventionerade)
- Andel elever i åk 5 som känner sig trygga i skolan

År 2022 deltog Marks kommun i enkätundersökningen Ung Livsstil⁸. Enkäten besvarades av elever i årskurs 7-9. Forskningsprojektet Ung livsstil undersöker bland annat livsvillkor, vanor och preferenser bland barn och ungdomar, med tonvikt på fritiden. Under februari 2023 presenterades resultaten under en chefs-och presidiedag i samband med temadagen Bästa barnkommun. Redovisningen innehåller statistik och analys av skolresultat, sambandet mellan skola och fritid samt hur ungdomarna i Marks kommun trivs på fritiden och i skolan. Vidare analyseras statistiken utifrån kön, socioekonomi och utlänsk bakgrund.

Vi har tagit del av en lista över samtliga enkäter (17 stycken) som genomförs med koppling till barn och unga i kommunen. Resultatet av samtliga enkäter rapporteras inte till kommunstyrelsen utan följs upp inom respektive nämnds ansvarsområde. Exempel på enkäter som lyfts är drogvaneundersökningar och enkäter inom skolans område, till exempel Elevens bild av skolan.

Vid intervjuer bekräftas att kommunstyrelsen följer barns levnadsvillkor och situation i första hand genom LUPP-enkäten samt att resultatet används som underlag i beslutsprocesser som rör unga i syfte att förbättra ungas levnadsvillkor lokalt. Därtill beskrivs att LUPP-resultatet är ett viktigt underlag i arbetet med Bästa barnkommun. Det framgår även att Marks kommun inte kommer att delta i LUPP-enkäten 2024, dels med anledning av att kommunen inte har resurser att analysera och arbeta med resultatet på ett tillfredsställande sätt, dels för att kommunen önskar synkronisera genomförandet med övriga kommuner i Västra Götalandsregionen. Kommunen kommer att tidigast delta år 2026.

Bedömning

Revisionsfråga 5: Har kommunstyrelsen följt och analyserat aktuell statistik om barns levnadsvillkor och situation i kommunen?

Ja

⁸ Ung Livsstil är en forskningsgrupp som studerar idrott, kultur, fritid och hälsa bland barn och ungdomar. Vidare undersöker Ung Livsstil vad barn och ungdomar vill att kommunerna ska satsa på.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har följt och analyserat statistik om barns levnadsvillkor och situation i kommunen på olika sätt, bland annat genom enkäterna LUPP och Ung livsstil samt genom arbetet med folkhälsa. Bedömningen baseras även på att kommunstyrelsen har tagit del av statistik för målet om Bästa barnkommun inom ramen för den kommunala styrmodellen. Vi ser positivt på att kommunen har ett gemensamt mål om Bästa barnkommun och därigenom aktivt kan följa barns levnadsvillkor och situation.

Uppföljning och analys av arbete med barnkonventionen

Revisionsfråga 6: Har kommunstyrelsen systematiskt följt upp och utvärderat arbetet med barnkonventionen?

lakttagelser

Vi har för granskningen efterfrågat underlag och protokoll som innefattar uppföljning och utvärdering av arbetet med barnkonventionen under granskningsperioden. Vid intervju uppges att det inte finns någon särskild uppföljning och utvärdering av barnkonventionen. Inom ramen för granskningen har det dock inkommit underlag där uppföljning och utvärdering har skett som har bäring på barnkonventionens intentioner.

Redovisning till kommunstyrelsen

Som framgår i revisionsfråga 5, har kommunstyrelsen tagit del av statistik kopplat till barns levnadsvillkor och situation inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen som under granskningsperioden har omfattat *Årsrapport för kommunstyrelsen 2022* (2023-03-01 § 23), *Årsredovisning 2022 för Marks kommun* och *Statusrapport över uppdrag till nämnder och styrelser* (2023-03-29 § 39) och *Delårsrapport 2023 för kommunstyrelsen* (2023-09-27 § 154). Ett exempel på hur statistiken presenteras framgår av tabellen nedan.

Tabell 2. Delårsrapport 2023. Uppföljning av indikatorer Bästa barnkommun.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Mål 2023	
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram	83,6	81,2	81,3	≥ 81,2	●
Skolnärvaro. Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer, andel %	12,1	19,4	13,3	≥ 19,4	●
Handläggningstider vid familjeenheten	118	116	108	≥116	●
Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (inklusive det subventionerade)					■
Andel elever i åk 5 som känner sig trygg i skolan	78,8	86	74	≥ 86	■

Utöver en avstämning mot indikatorer lämnas en redogörelse över vilka aktiviteter som pågår i kommunen som bidrar till måluppfyllelse. Exempel som nämns är att en operativ ledningsgrupp - bestående av verksamhetschefer på socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen - har bildats. Gruppens uppdrag är att initiera konkreta förvaltningsövergripande aktiviteter inom identifierade insatsområden och hur avsatta medel kan bidra till detta.

Av protokoll framgår även att kommunstyrelsen har tagit del av de konkreta aktiviteter som görs inom ramen för barn och ungdomars inflytande och delaktighet, till exempel

projektredovisningen kopplat till Hackathon (som beskrivs i revisionsfråga 3). Kommunstyrelsen tog del av rapporteringen vid sammanträdet 2022-12-19 (§ 241).

Vid intervjuer framgår att kommunstyrelsen har presidiedialoger två gånger per år som syftar till att komplettera den skriftliga redovisningen. Utgångspunkten för dessa träffar uppges bland annat vara målet om Bästa barnkommun.

Vi har frågat huruvida barnkonventionen har varit en del av kommunstyrelsen och nämndernas arbete med intern kontroll. Enligt uppgift har arbetet med barnkonventionen inte varit ett kontrollmoment de senaste fyra åren.

Eftersom kommunens hållbarhetsprogram beslutades av kommunfullmäktige 2023-09-21 har någon uppföljning av programmets mål ännu inte genomförts.

Redovisning till kommunstyrelsens arbetsutskott

Som framgår av avsnittet förberedelser inför lagens ikraftträdande, tog utskottet del av barnrättskartläggningen (som genomfördes år 2021) på sammanträdet 2022-01-12 (§ 9). Kartläggningen omfattade en nulägesanalys av kommunens barnrättsarbete och identifierade utvecklingsområden.

Arbetsutskottet tar del av åiterrapportering avseende de pågående utvecklingsuppdrag som är kopplade till Bästa barnkommun. Kommunstyrelsens arbetsutskott tog del av den senaste rapporteringen vid sammanträdet 2023-10-18 (§ 250). Av tjänsteskrivelsen framgår vilka insatser som pågår inom stärkt föräldraskap, främja läsning och språkutveckling, flexibla lärmiljöer, brygga mellan skola och fritid samt delaktighet och inflytande.

Bedömning

Revisionsfråga 6: Följer kommunstyrelsen upp och utvärderar arbetet med barnkonventionen?

Delvis. Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har tagit del av underlag rörande arbetet med inflytande och delaktighet samt uppföljning kopplad till Bästa barnkommun. Dessa underlag har tydlig bäring på barnkonventionen. Bedömningen baseras även på att en tydlig, systematisk och strukturerad uppföljning och utvärdering av arbetet med barnkonventionen inte har skett under granskningsperioden. I enlighet med bedömningen av revisionsfråga 1, är vår uppfattning att en tydligare styrning, det vill säga kopplingen mellan kommunens mål och ambitioner och hur dessa förhåller sig till barnkonventionens artiklar, hade skapat förutsättningar för en tydligare systematisk och strukturerad uppföljning och analys av arbetet med att förverkliga barns rättigheter och hur detta verkställs i kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Marks kommun genomfört en granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

Revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning **inte helt** är ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Att tydliggöra kopplingen mellan kommunens mål och ambitioner (som uttrycks i olika styrdokument) och barnkonventionens grundartiklar. På så vis blir det tydligare i styrningen att kommunens olika styrdokument innefattar ett barnrättsperspektiv och det arbete som bedrivs också bidrar till att kommunen lever upp till och bidrar till barnkonventionens artiklar. En tydligare styrning hade även skapat förutsättningar för en systematisk och strukturerad uppföljning och analys av arbetet med och förutsättningar för att förverkliga barns rättigheter och hur detta verkställs i kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet.
- Att säkerställa att det görs en uppföljning av i vilken grad handledningen för handläggare efterlevs. Idag saknas en nulägesbild av följsamheten till handledningen.
- Att säkerställa att en kartläggning av hur många och vilka av kommunens medarbetare, chefer och förtroendevalda som har deltagit i erbjudna utbildningar genomförs. Detta då genomförd kartläggning av barnrättsarbetet identifierade kompetens och utbildning som den viktigaste faktorn för att kunna utveckla arbetet med barns rättigheter.
- Att säkerställa att kommunstyrelsen fortsatt får en samlad bild av barns levnadsvillkor och situation i kommunen. Detta ser vi som angeläget eftersom LUPP-enkäten inte kommer att genomföras i närtid och att ansvaret med tillhörande uppföljning över folkhälsofrågorna har flyttats från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden.

2024-02-06

Carl-Magnus Stenehav

Jenny Nordqvist

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Marks kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-03-31. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.